

Dosarul nr. 2ra-701/23
2-22051409-01-2ra-18052023

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Fălești (jud.: L. Trocin)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: A. Garbuz, I. Grosu, A. Ciobanu)

ÎNCHEIERE

18 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Mariana Ursachi
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului declarat de Mariana Borș,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Mariana Borș
împotriva lui Ivan Borș cu privire la decăderea din drepturile părintești,
împotriva deciziei din 19 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a
fost respins apelul declarat de Mariana Borș, reprezentată de Boris Șobea și
menținută hotărârea din 14 septembrie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești,

constată:

La 12 aprilie 2022, Mariana Borș a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Ivan Borș cu privire la decăderea din drepturile părintești
(f. d. 1-1-verso).

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta a indicat că la 25
ianuarie 2008 a încheiat căsătoria cu pârâtul Ivan Borș, născut XXXXX, care a
fost înregistrată la Oficiul Stare Civilă Fălești. Căsătoria a fost trecută în registrul
actelor de stare civilă cu nr.05.

Din căsătorie au doi copii comuni minori: XXXXX, născut la XXXXX și
XXXXX, născută la XXXXX care se află la întreținerea sa, fapt confirmat prin
adeverința nr.15 din 18 februarie 2022 a Primăriei com. Ciolacu Nou, raionul
Fălești, anexată la cererea de chemare în judecată.

Prin hotărârea din 06 februarie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești a
fost desfăcută căsătoria dintre Mariana Borș și Ivan Borș.

A indicat că în cadrul judecării cauzei civile cu privire la desfacerea
căsătoriei, nu a solicitat determinarea domiciliului copiilor minori conform art. 38
alin. (2), lit. d) din Codul familiei.

Conform prevederilor art.67 lit. a) din Codul familiei, părinții pot fi
decăzuți din drepturile părintești dacă se eschivează de la exercitarea obligațiilor
părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere.

A susținut că, deoarece Ivan Borș, nu acordă sprijin material pentru întreținerea copiilor comuni, la 26 decembrie 2017 a depus prin intermediul cancelariei Judecătoriei Bălți, sediul Fălești cerere de chemare în judecată cu privire la încasarea pensiei de întreținere și în baza hotărârii din 28 februarie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești s-a încasat pensie de întreținere în sumă bănească fixă în mărime de 1 800 (una mie opt sute) de lei, lunar, începând cu data de 26 decembrie 2017, până la atingerea majoratului de către copii.

Prin hotărârea din 25 aprilie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești a fost stabilit domiciliul copiilor minori XXXXX și XXXXX cu reclamanta.

A menționat că pârâtul Ivan Borș, de mai multe ori a fost citat de către executorul judecătoresc Serghei Matachi pentru executarea hotărârii cu privire la încasarea pensiei de întreținere (procedura de executare nr.126 p/a364r/20), ultima dată fiind citat cu aviz de recepție, însă nu s-a prezentat.

Conform materialelor procedurii de executare Ivan Borș, înregistrează o restanță la plata pensiei de întreținere a copiilor minori în sumă de 40 450 de lei, ce se confirmă de adeverința executorului judecătoresc din 06 aprilie 2022.

Pe lângă faptul, că pârâtul Ivan Borș, nu execută hotărârea judecătorească, nici nu se interesează de soarta copiilor, ultimul actualmente se afla peste hotarele Republicii Moldova. Are intenția să perfecteze actele pe numele copiilor și să plece periodic cu dâșii la odihnă, în acest caz este necesară declarația notarială a tatălui copiilor minori.

A menționat că în timpul vieții în comun, Ivan Borș avea un comportament violent față de reclamantă. La 02 august 2017, ora 13.30, aflându-se la domiciliul tatălui pârâtului în satul XXXXX, raionul XXXXX a strâns-o cu mâinile de gât și de braț, cauzându-i vătămări corporale sub formă de echimoze la brațul drept în 1/3 medie, care se atribuie la categoria leziunilor corporale neînsemnate.

Conform hotărârii din 24 noiembrie 2017 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești, Ivan Borș a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art.78/1 din Codul contravențional și stabilită o pedeapsă sub formă de muncă neremunerată în mărime de 40 (patruzeci) ore.

Cele întâmplute la 02 august 2017 s-a desfășurat în prezența copiilor minori.

În drept, Mariana Borș și-a întemeiat pretențiile în temeiul art. 67, 68 din Codul familiei.

A solicitat admiterea cererii de chemare în judecată și decăderea din drepturile părintești în privința copiilor XXXXX, născut la XXXXX și XXXXX, născută la XXXXX.

Prin hotărârea din 14 septembrie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată (f. d. 37, 44-47-verso).

Prin decizia din 19 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Mariana Borș, reprezentată de Boris Șobea și menținută hotărârea din 14 septembrie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești (f. d. 72, 73-76).

Instanța de fond și instanța de apel au conchis asupra netemeinicii acțiunii ținând cont de materialul probator și interpretarea justă a normelor de drept material.

Totodată, instanțele au reținut că, acțiunea care are ca obiect decăderea din drepturile părintești al tatălui, și urmează a fi analizată având în vedere acțiunile sau inacțiunile, care pun în primejdie sănătatea fizică și psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condițiilor de trai și materiale, învățătura și instruirea copilului, circumstanțe, care de fapt și constituie temelia măsurii decăderii din drepturile părintești.

În acțiunea civilă reclamanta a invocat ca temei de decădere din drepturile părintești faptul, că pârâtul se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere, exprimând dezinteresul pentru dezvoltarea fizică și spirituală a copiilor. A mai indicat că tatăl copiilor nu se interesează de soarta copiilor, actualmente fiind plecat peste hotarele țării.

A indicat faptul, că dorește periodic să plece cu copiii la odihnă, din care motiv este necesară declarația notarială a tatălui copiilor, din aceste motive solicită instanței decăderea lui Ivan Borș, tatăl copiilor XXXXX și XXXXX din drepturile părintești.

Un alt temei invocat de reclamanta Mariana Borș în sprijinul cerințelor de decădere din drepturi a pârâtului Ivan Borș s-a indicat și natura violentă a ultimului față de ea în timpul căsătoriei, făcând referire că la data de 24 noiembrie 2017 a fost sancționat potrivit art. 78/1 din Cod contravențional pentru faptul că a agresat-o.

În acest sens, instanța de fond și instanța de apel a apreciat critic aceste motive, or, în textul acțiunii civile se face referire că reclamanta ar fi fost agresată în prezența copiilor, aceasta însă nu rezultă din materialele cauzei. Evident, este condamnabil comportamentul agresiv al pârâtului, documentat în cadrul procedurii contravenționale, însă, rezultând din natura leziunilor cauzate (neînsemnate), de perioada de timp când aceasta a avut loc (aproximativ 5 ani în urmă), părțile locuiesc separat o perioadă îndelungată de timp.

Mai mult, potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție din 24 noiembrie 2017, pârâtul a recunoscut vina și s-a căit în cele săvârșite pentru care motiv i s-a aplicat pedeapsa minimă prevăzută de norma art. 78/1 din Cod contravențional, 40 ore muncă neremunerată în folosul comunității. Ulterior, acest comportament nu s-a mai repetat.

Ca urmare toate aceste împrejurări, a determinat instanța să statueze că, sancționarea cu pedeapsă contravențională minimă a pârâtului cu cinci ani în urmă, pentru violență asupra reclamantei, nu prezintă pericol pentru copiii XXXXX și XXXXX și deci, prin prisma art. 67 din Codul Familiei, nu poate servi temei de decădere a acestuia din drepturile părintești asupra copiilor.

Totodată, instanța de fond și instanța de apel corect au concluzionat că contrar prevederilor art.118 din Codul de procedură civilă, Mariana Borș nu a dovedit prin probe pertinente și concludente faptul, că Ivan Borș se eschivează cu rea credință de la obligația de întreținere, nu participă la educația copilului, nu-l vizitează și nu comunică cu acesta, argumentul principal fiind neachitarea pensiei de întreținere de către tata Ivan Borș.

Prin urmare, instanța de fond și instanța de apel au concluzionat că cele constatate, certifică neaplicabilitatea art.67 lit. a), h) din Codul familiei speței date.

La 22 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Mariana Borș, a declarat recurs împotriva deciziei din 19 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată (f. d. 83).

În motivarea recursului, Mariana Borș a indicat că decizia din 19 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți este neîntemeiată din următoarele considerente: Ivan Borș nu participă la întreținerea și educația copiilor, fapt confirmat prin adeverința executorului judecătoresc și de alte înscrisuri anexate la cererea de chemare în judecată.

Conform datelor executorului judecătoresc, Ivan Borș la data depunerii cererii de chemare în judecată a acumulat o restanță la pensia de întreținere în sumă de 40 450 de lei, indiferent de faptul că a fost citat de mai multe ori de către executorul judecătoresc, în vederea executării hotărârii din 28 februarie 2018 a Judecătoria Bălți, sediul Fălești, cu privire la plata pensiei de întreținere, Ivan Borș se eschivează cu rea voință de la aceasta.

A indicat că în privința lui Ivan Borș a fost intentat și un dosar de căutare, fiind anunțat în căutare.

Faptul că Ivan Borș nu se ocupă de educația copiilor, se mai confirmă și prin adeverința eliberată de Primăria, raionului Fălești, din care rezultă că acesta nu se află pe teritoriul comunei.

A susținut că Direcția Generală Asistență Socială, Protecție a Familiei și Copilului Fălești și-a exprimat acordul la decăderea din drepturile părintești, fapt confirmat prin Avizul eliberat de aceasta.

A menționat că, decăderea din drepturile părintești a lui Ivan Borș, va fi în exclusivitate în interesul copiilor minori.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei din 19 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost expediată, prin intermediul oficiului poștal, în adresa părților, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 79), însă lipsesc date care ar confirma recepționarea acesteia de către avocatul Boris Șobea, în interesele Mariane Borș.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 22 martie 2023, în termenul legal.

La 24 mai 2023, în adresa lui Ivan Borș și Direcției Generale Asistență Socială, Protecție a Familiei și Copilului Fălești a fost expediat copia recursului declarat de Mariana Borș, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 92), însă lipsesc date care ar confirma recepționarea acestuia de către intimați.

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție, referință nu a parvenit.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului declarat de Mariana Borș, împotriva deciziei din 19 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Mariana Borș este inadmisibil, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recursuri se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la data depunerii cererilor de recurs).

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către

instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs de Mariana Borș, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și anume dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de Mariana Borș conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea

greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de Mariana Borș, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Mariana Borș, împotriva deciziei din 19 ianuarie 2023 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni